

## Mesebeli történet a kis hídról

Amikor az ember muzeológusnak áll, olyan történeteket képzel magának, mint felfedezni egy híres mester ismeretlen művét – műtörténész, azonosítani a közéleti ember emblematikus tárgyát – történész, rálelni egy eddig csak elmondásokból ismert szokás-típusra – etnográfus, megtalálni Attila sírját – régész. Hogy majd ő építi meg a hidat a múlt és jelen között!

Azután emlékszem az kezdő szárnypróbálgatásaimra első múzeumi munkahelyemen: micsoda kincsként néztem azokra az egyedi iratokra, amiket az egyetem egyik tanszékvezetője adott át nekem egykori elődeitől. A hatalmas álmom és a mindennapi munka prózai valósága között azonban csak látszólagos az ellentmondás: a sok kicsi, önmagában talán jelentéktelennek is tűnő történet gyűlik az emberben (a múzeumban), lassan rendszerbe áll össze és szinte kínálja, magától kitermeli a nagy összefüggéseket, amiket megérezve már tudatosan keressük a „nagy” tárgyakat (amikről álmodtunk). Mindehhez persze idő kell, sok idő. A hétköznapi feldolgozó, majd szintetizáló munkájára, és nem utolsó sorban arra, hogyan is mutassuk mindezt meg a Nagyközönségnek?!

Nagyon nem mindegy ez az utolsóként említett feladat, hiszen a kiállítások és az utóbbi másfél évtizedben erőre kapott múzeumpedagógia révén válik ismertté a múzeum a korábbiaknál immár sokkal több ember számára. (Írhattam volna „*a társadalom szélesebb rétegeit*” is, de épp erről van szó: tudjuk, hogy van, aki ha ilyen szöveget hall, vagy olvas, azonnal kikapcsol-abbahagy-letesz, magyarul: nem érdekli tovább. Az új múzeum egyik felvállalt fontos célja az, hogy a hétköznapi ember nyelvén szólva mondja el érvényes üzenetét!) A Göcseji Múzeum az elmúlt években – nagyrészt Európai Unió forrásainak felhasználásával – gyermekek tízezeit (tényleg!) ismertette meg a régimúlt-közelmúlt tárgyi örökségével, azok máig érvényes üzeneteivel, itt Zalában megyénk másával össze nem hasonlítható értékeivel, tárgyainak, helyeinek különleges szellemével.

Az ital és a gyerek mindent kibeszél – mondják, és mi, múzeumi szakemberek élünk ennek igazságával. No nem – biztos, ami biztos – itatjuk is a gyerekeket, hanem arra számítunk, hogy a nekik nyújtott érdekes és tanulságos foglalkozások szerteszét viszik a múzeum jó hírét.

És lám: az erdőjáró, gombászó zalai emberek nem az illegális műkincs-piacra vitték a vízmosásban megtalált, általunk 3.300 évesre becsült bronzkincset, hanem behozták a Göcseji Múzeumba. Azt gondolták, ott lesz az jó helyen, ott, ahol gyermekeik, unokáik olyan sok jót és érdekeset kapnak. Ők maguk ugyan nem voltak még nálunk (messze van), de a kicsik már igen, sokat beszélnek róla.

Mindehhez persze becsület és állampolgári fegyelem kell legelőbb. Az, amiből – hála Istennek – itt Zalában sok van, tudjuk. A nyakas reformerektől, akik át sem vették a német nyelvű apotéka-alapítási kérvényt (mert nem magyarul írta a folyamodó!) Csány László vértanúságán át a zalai 6. honvéd huszárezred tragédiájáig sorolhatjuk ezeket. Hősökét, hétköznapi embereket. Akik számára a cselekedetben nem volt mérlegelni

való, tették, amit erkölcsük és hitük diktált – csak mert másnap reggel is tükörbe akartak nézni.

Gondolom, így lehettek ezzel a mi zalai erdőjáróink hárman is. Becsülettel élni, az a legfontosabb. Behozták tehát a múzeumba azt, ami oda való.

És itt teljesülhetett a fiatalember vágya a múzeumi munkáról: ott áll három ember az ajtó előtt egy rózsaszín lavórral a kezében és benne a hetvenhárom darabos bronzlelet a trójai háborúk korából! Nem tudom leírni azt az érzést, ami akkor elfogott bennünket. Mai, talán ide nem is tartozó hasonlattal élve, mint mikor a nagy vasak kilőnek a Forma-1 startjánál. Szintem mindenki azonnal más sebességre kapcsolt, elkezdett ennek a különleges pillanatnak a továbbéléséért dolgozni.

És jöttek a segítségek: tudós régészek ajánlották a terület továbbvizsgálását, természettudósok az öntvények elemzését – mindenki ingyen, mert érezték azt, hogy egy rendkívüli helyzet részeseivé válhatnak-válhattak.

És akkor itt ennek az írásnak a végén vissza a múzeumpedagógiához: ott voltam bronzkincsünk első diákoknak rendezett bemutatóján, mert kíváncsi voltam arra, hogyan hatnak a tárgyak a gyerekekre.

Amikor megjöttek, kicsit félttem is, hiszen felszalagozott érettségizők érkeztek, akik – érthetően – leginkább egymás testi domborulatának vizsgálatával, továbbá okostelefonjuk bővülésével (vagy fordítva) voltak elfoglalva. Volt nagy nevetgélés, szelfizés (vajon ez a szó, szokás megéri-e azt a kort, hogy bekerüljön a múzeumba?), mikor fel kellett venniük a fehér gézkesztyűket a tárgyak kézbe vételéhez. Aztán pedig nagyon hamar teljes csönd lett... a bronztárgyak kezdtek el beszélni, a fiúk és lányok számára pedig ettől pillanatok alatt jelentéktelenné váltak pár perccel korábbi mániáik. Az a hatalmas energia, amit az évezredekkel előttünk élő ember fektetett tárgyainak megalkotásába, elfoglalta a méltó helyét náluk is. Már el tudták képzelni a Zalában élő bronzkori emberek életét, a nagyon ritka fémtárgyak értékét, használatuk presztízs-erejét. Nem egy-két mondat volt immár számukra a történelemkönyvben a korszak, hanem képzeletben maguk is ott voltak közöttük. És ehhez nem kellett más, csak egy kis híd, ami átvezette őket: egy sarló, egy nyakperec, egy karkötő, egy ruhatű – ami persze háromezer-háromszáz éves!